

نورلۇق يۇرتى

نورلۇق يۇرتىنىڭ نائىر افشارى ئېلىمىمۇ

سايى : ۱ - ۱۹۵

كانونى ئاينى ۱۹۲۸
اونى يىغىنى سىنا

جلد : ۷ - ۲۱

یالکز کندی حل ایده چکی بر موضوع اوله رق تلقی ایتمز. عرق تصنیف بالخاصه آنترپولوژی به عائددر. بوده او یله صورت عمومی ده تاریخی و جوغرافی اقتطافلرله باشاریلیر قولای بر تصنیف دکلدیر. جنسلرک ونسلرک تفریقی وجود بشره مخصوص تشریحی اوصافدن بر چوغنک آیری آیری مقایسه سنه محتاجدر.

خلیل خالده بک افندی، موغول، تورک، تورکی، موغولی تصنیفلرینی یاپارکن بزه بوزمره لر، عالمهلر آراسنده کی مساحه قحقیه فرقلرینی کوسترمه لی وتورک - موغول لسانلری آراسنده مورفولوژیک بر مناسبت اولمادیغنی سویله یه بیللمی ایدیلر. اللرنده کی مأخذلرده اونلره دائر معلومات موجود دکله، منفی حکملرده بر آرز احتیاطلی داورانمالری اقتضا ایدردی. نه آنترپولوژی به، نه ده اتنوغرافیک مشاهده لره یاناشمه قسزین قوملری تصنیفلره تابع طوتوق، صوکراده بوتصنیفلردن مطلق حکملر چیقارمق دوغرو اولماسه کرکدر.

خلیل خالده بک اتنوغرافیا تدقیقلرندن ایکنجی قسم تورکرک بوزقورت عنعنه سنه تعلق ایدیور. تاریخی وجوغرافی معلومات آراسنده تصادفی رسائقله اورتایه چیقمش کی کوسترین بو تام اتنوغرافیک بحث بر خوق یاکاشلرله دولو!

دوغریسنی سویله مک لازم کلیرسه بز بو بوشده ملی عنعنه لری قرون وسطائی تلقیلره قاریشدیران چوق سویمسز بر تمایل سزیورز.

(اتنوغرافیا تدقیقاتندن) دنیلن بر مقاله ده عنعنوی رسملر و تمثاللری مقدس اعتقادلرله قارشیللا - شدیران چیرکین مقایسه لر یاپلامالیدی!

علم، هانکی شکلده اولورسه اولسون تطبیقاته کچدیکی، هله منفعتجی (utilitaire) بر شکل آلدینی زمان ماهیتی غیب ایدر. اوزمان بر صنعت اولور. حال بوکه وعظ بیه منفعتدن یوکسک اولان معناسیله اخلاق بر وظیفه در. صنعت دکل؛ بونی

دارالفنون آلهیات فاکولته سی مجموعه سی نک صوک نسخه سنده (کانون ثانی ۹۲۸) خلیل خالده بک « اقوام اسلامیة اتنوغرافیسی تدقیقاتندن » تورک و موغوللره عائد قسم مندرجدر.

(آلهیات فاکولته سی مجموعه سی) بالخاصه بو تورکک تدقیقاتیه بزى علاقه دار ایدیور.

خلیل خالده بک مقاله سینی قیصه جه کوزدن کچیرمک ایچون ایکی پارچه یه آیره بیلیرز. برنجیسی (تورک موغول) قبیله لرینک عرق مناسبتلرینی تدقیق ایتمک مقصدیه یازلمشدر. بونده آچیق بر بوشلق کوزه چارپیور.

کوردیلورکه اثرک یازلماسنده، یاخود بر درس صورتنده تقریرنده معین غایه لر واردر. فقط ماده علمک کندی عدسه سی آلتیه قونولامشدر.

(اتنوغرافیا تدقیقلری) دییه ایلری سورولن موضوع، داهایزاده اصولسز بر (آنترپولوژی - تاریخ طبیعی بشر) بحیدر. بو درسی ویرن معلم هیچ بر شیئی ماده و اساس حالنده بالذات تدقیق ایتمه مشدر. یاپدینی ایش نقللر، اقتطافلردن عبارتدر. اولابیلیر؛ بعضاً باشقالرینک کتبخانه سندن ولابو. راتوارندن چیقان تحلیللر، مشاهده لرده علم موضوعلری اولور فقط نهایت مسئله کوزا وکننده کی بر شیئکه مه تودیک تصنیفلر، قیاسلر و استقرار داخلنده تدقیقیدر. هیچ بر ماده موضوع بحث اولقسزین صرف شخصی قناعتلری اجمال ایدن حکمایه لره (تدقیقات) اسمی ویریه بیلیری؟ بو تاریخ ویاخود ادبیاتدر.

اتنوغرافینک تعلق ایتمیکی ماده نه در؟ لسانلر، عنعنه لر، عادتلر، عبادتلر، یازیلر، کیتمه، یاشامه طرزلری. . . . بز خلیل خالده بک اتنوغرافیا تدقیقلرنده بویه شیلر کورمه یورز. محور یالکز بر ایکی مؤلفک نتیجه لراوزرینه حاصل ایتمیکی فکرلری قید ایتمکله محیفه لر دولدیریور. همده هانکی نتیجه لر؟ عادتلره، لسانلره، طرز حیاته دکلده، جنسلره، عرقلره عائد نتیجه لر.

اتنوغرافیا تدقیقلری بونلرمیدر؟ بزم بیلدیکمه زه کوره اتنوغرافی عرق رابطه لری

شویله بر قاچ سوزله اشارت ایتدکدن صوکر
خلیل خالده بک افندیگ تدقیقاتنه کچیورز. کندیلرینک
بزه (بوز قورت) حقنده ویردکاری معلومات
هینا شودر :

« پروفور (پارکر) تورکی اصلیتک بر دیشی
قورت دن انبعات ایتدیکی حقنده کی خرافه نك شیوعی
دخی مذکور فرانسیز محرر لرینک خطالی صورتده قید
ایتمه لرینه استناد ایدیور .

پارکرک بو ادعاسی بزه (بوز قورت) ماسالانک انواعی
وجهاش شیوعی حقنده بر قاچ سوز سویلک فرصتی
ویرر ؛ شویله که : اقوام ابتدائیه دن همان هری
کندی اصلیتی خرافات شکلنده اوله رق کندیسجه
محترم ویا مقدس بر منشا بحیبه ارجاع ایده کلشدر .
کندیسی قوردن انبعات ایتمیش فرض ایله مک ویا
قوردی موقع احترامده طومق یالکیز اورتیه آسیانک
شرقتده ظهور ایدن موغولاره ویا اورتیه آسیانک بعض
طوائفته منحصر دکلدر . آمریقانک قرمزی دریلی
طوائف اصلیه سندن اولوب (ایره قوا) دنیلن
عشیرت خلقی میاننده قوردک . وبلکه ده دیهی قوردک .
(توتهم) صاییلدیغنی (توتهمیزم) حقنده مهم بر اثر
یازمیش اولان انکلز مؤلفی (فره بزه) او اثرینک
برنجی جلدنده ذکر ایدیور . (هون) لر، موغولار ،
تاتارلر حقنده کی فرانسیزجه تاریخچی بزجه خیلی معروف
اولان (دو کین) نام محرر اودیغی قورت اسطوره سنک
آوروپادن رجعت ایدن هونلر واسطه سیله آسیای
وسطایه ادخال ایدلش بولوندیغی ادعاسنی اورتیه
سورر . روما شهرینک ابتدای تاسیسی حقنده کی
ماسال بومناسبتله خاطر لایق ایجاب ایدر ؛ شویله که :
رومولوس وره موس نامنده کی ایکیز فارداش بر
تکینه ایچنده تپیر نه ریته آتیلدقدن و بالاخره قره یه
چیقارلدقدن صوکره بر قورت طرفندن آمریکلرلر !
قورت ماسالی آسیایه ولوکه آوروپادن کوتورلش
اولسون . هر حالده قورت قافاسنی آرمه اوجلرینه
طافقی اورتیه آسیای بعض اسکی تورک طائفه لرینجه
معتاد ایتمیش . بو ایسه - ظنمزجه - بر علامت
احترام اولقدن زیاده قورت کبی وحشی ، سرعت
سیره مالک ، صالدرینچی بر حیوانه غلبه شکلنده
اولقی اوزره یکتیلیکی وچوکیلکی افهام ایتسه کرکدر .
هر حالده بعضاً بوز، بعضاً ماوی ، بعضاً ده بیاض
اولقی اوزره توصیف ایدیلن اومعهود دیشی قورت
تورکی اصلیتدن زیاده موغولارک منشأ لريله دها زیاده

مناسبتدار اولقی اقتضا ایدر . جنکیزک نسلنک ماوی
قورت ایله بوز بر کییکدن انبعات ایتدیکی حقنده
دخی بر ماسال موجوددر . بر روایت کوره تورکلرک
منشأی اولقی اوزره تخیل ایدیلن مخلوق ، بر حیوان
دکل ، (دیشی قورت) معناسنه کان و (زمنه) ویا (بوورا)
نامی حائز بر قادین ایتمیش . هر حالده بیاض ویا
بوز رنگلی صاییلان او قانجق قوردی تقدیس ایتک
موغولاره دها یا قیشور . اوله وحشی حیوانی - ادراکی
یرنده بولونان - تورکار موقع تقدیسده طوغازلر .
بعض کیمسه لرک بو وحشی حیوانی بزه مال ایتک
خصوصتده کی تشبیلری مقبوحدر . تورکک
(توتهمی) اوله ماز ؛ تورک محکوم زوال اولان
اشیایه ، فانی اولان مخلوقاته طایفه زو هله حیوانه
هیچده صفت تقدیس ویرمن . آنک طایفه دینی آنجق
کاشانک ناظم ازلی وابدیسی اولان رب متعالیه ؛
هرشی فانیدر و خلاق الباق اولان آنجق اودر .
صوک فقره نك اوزرنده متأثر و مالک دوریورز .
(بوز قورت) عنعنه سنی یاشایق ایتیلر
کاشانک ناظم ازلی وابدیسی اولان رب متعالی
انکاری ایدیورلر ؟ حیرت ! بز یکرمنچی عصرده
بوزهنیتک حالا کندیسنه صیفیناجق دماغلر بولونه
بیله جگنی ظن ایتمه یوردی .

خلیل خالده بک افندی لطفاً دقت ایتسونلرکه ،
بووادیده سویله نیاه بیله جک سوزلردن هیچ برنجی
سویله مه یه جک قدر مسامحه کار اولمای تورک کنجکلنک
نزاهتنه یاقیشدیریورز .

یالکیز شونی تأثرلرله اعتراف ایدم :

یارین بویوک ننه مزک سودیکی بر آنقره کدینک
فوطوغرافیسنی چیقاریر ، یاخود ساعت قوردونمز
رسملی بر برولوق ، بر یادکار ایلشدره جک اولورسوق ،
اک مدنی بروطندا شمزک بزنی تکفیر ایتکه قالدیشا .
جمندن قورقاجمز . مدنی وطنداشلر بر برلرینک معصوم
قناعتلرندن بحث ایدرکن ، تاریخی یادکارلری (قانجیق!)
دیهه توصیف ایده بیله جکاری ؟ خایر . بونی یایماهیم !

خلیل خالده بک افندی اسکی بر مدرسه ذهنیتیه
حرکت ایتدکاری ایچون (بوز قورت) تدقیقاتنده کی
خطالری کندیلرینه - لطیفه مقامنده - بر مدرسه
فقره سیله آکلامقده اوقدر بآس کورمه دک .

وقتیله شیعیلک ادعا ایدن ای بر ابرانییه (اهل
بیتی آکلات) دیملر . سوزه باشلامش :

توركل بوز قوردي ديشي دكل ، اركلدر .
 بوورا دكل ، (بوري)در . (چونكه بوري توركلده
 قورت ديمكلدر .) عننه يالكز موغوللرك دكل ،
 بوتون اوغوز بويلرينك عننه سيدر . اوروپادن آسيابه
 دكل ، آسيادن اوروپايه انتقال ايمه سي ملحوظدر .
 آدي توركله (بوري) اولان (قورت)
 ناصل موغول قوردي اولور ؟

بشنجي عصرده اوروپا استيلاستي ياپان موغوللر
 قبل الميلاذ ياشايان (هيونخ نو)لرك عننه سني ناصل نقل
 ايتمش اولاييلرلر . اتنوغرافي ، انتروپولوژي معلوماتي
 يوقسه برآز تاريخ ولسان معلوماتي ده اولماليميدي ؟

ك . آ

قاسسان ، قوسسن معاويه نك قيزلريدر .
 صوصديرمشر . ديمشلكه :
 — قاسسان دكل ، حسندر . قوسسن دكل ،
 حسندر . قيزلري دكل ، اوغوللريدر . موغاويه
 دكل ، معاويه در . حالبوكه اوده دكلدر . حسن ،
 حسين علينك اوغوللريدر .
 خليل خالد بك افندي (بوز قورت) عننه سني
 تحليلده طيبي ايراني كيبي اداره لسان ايديورلر .
 سوزلرينك خلاصه سي شوكا چيقار :
 « بوز قورت (بوورا) اسمنده بر قادين ،
 ياخود قانچيقي (!) بر قورت دركه ، اوروپادن آسيابه
 انتقال ايتمش بر موغول عننه سيدر . »
 سويله يلم :

